

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/54/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814218671
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3814218671.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a členov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: G. B., nar. X.XX.XXXX a K. B., nar. XX.X.XXXX, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov: matky G. K., bytom N. č. XX, a otca L. B., bytom ul. U. č. X/X, P., o zákaze styku otca s maloletými deťmi a o vzájomnom návrhu o zákaze styku matky s maloletými deťmi a o zmene rozhodnutia o osobnej starostlivosti, na odvolanie matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 21. apríla 2015, č.k. 7P/60/2014-214, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zakázal otcovi styk s maloletými deťmi G. a K. na časové obdobie 18 mesiacov, s účinnosťou odo dňa právoplatnosti rozsudku. Týmto sa zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č. k. 13P/313/2005-60 zo dňa 5.8.2005, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č.k. 4CoP/73/2005-98 zo dňa 12.1.2006 vo výroku o úprave styku. V prevyšujúcej časti návrh matky o zákaz styku zamietol. Ďalej uložil maloletej G. a K. podrobiť sa individuálnemu poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na Referáte poradensko-psychologických služieb po dobu 18 mesiacov, s účinnosťou odo dňa právoplatnosti rozsudku a zároveň uložil rodičom detí Lenke K. a L. B. podrobiť sa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na Referáte poradensko-psychologických služieb po dobu 9 mesiacov individuálnemu poradenstvu, s účinnosťou odo dňa právoplatnosti rozsudku, a následne po dobu 9 mesiacov spoločnému poradenstvu. Vzájomný návrh otca o zákaz styku matky s deťmi a o zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti zamietol. Ďalej rozhodol, že účastníci nie sú povinní platiť trovy štátu a návrh matky o prerušenie konania zamietol.

V odôvodnení uviedol, že manželstvo rodičov maloletej G. a maloletej K. zaniklo rozvodom, a to rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 8C/111/2003-70 zo dňa 21.10.2004. Súd na čas po rozvode deti zveril do osobnej starostlivosti matke, otcovi určil rozsah vyživovacej povinnosti a upravil jeho styk s deťmi tak, že je oprávnený sa s nimi stretávať každý týždeň v sobotu v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že si ich vyzdvihne pred bytom matky v určenú hodinu, kde jej ich aj vráti.

Okresný súd Prievidza rozsudkom č. k. 13P/313/2005-60 zo dňa 5.8.2005 zmenil rozsudok č. k. 8C/111/2003-70 zo dňa 21.10.2004 v časti o úprave styku tak, že bude realizovaný za prítomnosti matky s tým, že je povinná v určenú hodinu deti priviesť na detské ihrisko pri Základnej škole v Cigli, a ďalej uložil rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v psychologicko poradni.

Otec detí návrhom zo dňa 14.10.2009 (ako navrhovateľ) v konaní vedenom na súde pod sp. zn. 10P/44/2009, upresneným dňa 5.11.2009 sa domáhal zmeny rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k.

13P/313/2005-60 zo dňa 5.8.2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 4CoP/73/2005-98 zo dňa 12.1.2006 tak, že žiadal o rozšírenie styku s mal. deťmi. Matka detí vzájomným návrhom zo dňa 28.1.2013 uplatnila nárok o zákaz styku otca s nimi. Písomným podaním zo dňa 9.5.2014 otec detí ako navrhovateľ v konaní 10P/44/2009 písomne oznámil, že návrh o zmenu úpravy styku berie v celom rozsahu späť. Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 10P/44/2009-1163 zo dňa 30.5.2014 konanie o zmenu (rozšírenie) úpravy styku zastavil a uznesením č. k. 10P/44/2009-1185 zo dňa 8.9.2014 vzájomný návrh matky o zákaz styku otca s maloletými deťmi vylúčil na samostatné konanie. Veci bola priradená spisová značka č. 7P/60/2014.

V priebehu konania č. 7P/60/2014 otec vzájomným návrhom zo dňa 18.12.2014 uplatnil nárok o zákaz styku matky s deťmi a o ich odňatie z jej osobnej starostlivosti. Na pojednávaní dňa 13.3.2015 uviedol, že navrhuje, aby boli zverené do jeho osobnej starostlivosti.

Hodnotením skutkového stavu veci dospel súd prvého stupňa k záveru, že návrh matky o zákaz styku otca s deťmi je opodstatnený sčasti.

Ako už bolo uvedené Okresný súd Prievidza rozsudkom č. k. 8C/111/2003-70 zo dňa 21.10.2004 na čas po rozvode upravil styk otca s maloletou G. a K. tak, že je oprávnený sa s nimi stretávať každý týždeň v sobotu v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. v neprítomnosti matky. Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že základná otázka pre úpravu styku - záujem detí, bola vyriešená výsledkami znaleckého dokazovania v konaní č. 13NcP/492/2003. O zmene úpravy styku súd rozhodol rozsudkom č. k. 13P/313/2005-60 zo dňa 5.8.2005 tak, že bude realizovaný v prítomnosti matky na detskom ihrisku pri Základnej škole v Cigli. Podľa zisteného skutkového stavu, otec sa posledné dva roky s maloletou Lenkou nestretol, s maloletou K. v kontakte vôbec nebol, nevytvoril sa medzi nimi obojstranný citový vzťah. Rodičom uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v psychologickom poradni. Dňa 31.7.2005 otec podal podnet na začatie konania o zmenu výchovného prostredia, ktorý odôvodnil tým, že matka mu bezdôvodne a zámerne neumožňuje stretnutie s deťmi. Po vykonanom dokazovaní Okresný súd Prievidza rozsudkom č. k. 13P/354/2007 zo dňa 7.10.2008 rozsudok č. k. 8C/111/2003-70 zo dňa 21.10.2004 v časti o výchovnom prostredí maloletých nezmenil z dôvodu, že deti sú silno naviazané na matku, a ak by jej boli odňaté, došlo by k trvalému narušeniu ich psychického a fyzického vývoja. Súd pritom konštatoval, že vzťahy oboch rodičov sú naďalej vážne narušené, negativistické, nevraživosť ich vedie k podávaniu rôznych návrhov na súd, políciu. Poukázal aj na znalecký posudok z konania č. 13NcP/492/2003. V konaní bolo zistené, že pre odmietavý postoj matky nebolo možné realizovať pomoc Referátu poradensko-psychologických služieb. Vzájomným návrhom v konaní č. 8P/38/2006 sa otec domáhal pozbavenia výkonu rodičovských práv u matky, ktorý návrh zobral späť. Návrhom zo dňa 9.2.2009 opätovne navrhol zmenu výchovného prostredia detí a zverenie do jeho osobnej starostlivosti na tom skutkovom základe, že matka deti na styk nepripravuje. Dňa 30.10.2009 návrh zobral späť a súd konanie uznesením č. k. 11P/6/2009-25 zo dňa 30.10.2009 zastavil. Následne v konaní č. 13P/469/2010-111 vzájomným návrhom sa domáhal zákazu styku matky a jej rodičov s deťmi, počas konania vzájomný návrh zobral späť a súd konanie zastavil. Na matku detí tiež podával trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby. Matka sa opakovane domáhala zákazu styku otca s deťmi, a to dňa 17.1.2006, pričom poukázala na konanie č. 2T/198/2003 (súd návrh po zistení, že otec bol spod obžaloby oslobodený, zamietol), ďalej dňa 22.11.2006, ktorý odôvodnila tým, že deti sa s ním odmietajú stretávať, že ako otec sa správa nevhodne, priestor pred domom, kde ona s deťmi býva si nahráva na kameru (súd návrh zamietol po zistení, že nedošlo k podstatnej zmene pomerov, tiež konštatoval, že rozvod rodičov neznamenal ukončenie konfliktu medzi nimi a uložil im zúčastňovať sa po dobu jedného roka rodinnej terapie), ďalej dňa 25.3.2008 na tom skutkovom základe, že deti naďalej stretnutia s otcom odmietajú a zákaz styku je v ich záujme, ochrany zdravia a ľudskej dôstojnosti (súd s poukazom na závery znaleckého posudku PhDr. Jána Šútovca, v ktorom nebolo preukázané, že by otec ohrozil zdravý psychický vývoj detí, návrh zamietol). Ďalší návrh o zákaz styku otca s deťmi podala dňa 13.9.2010, ktorý odôvodnila incidentom, ku ktorému došlo dňa 2.9.2010 pred Základnou školou v Cigli, dňa 10.8.2012 návrh zobrala späť a súd konanie č. 13P/469/2010 zastavil. Zo správ predložených kolíznym opatrovníkom v predmetom konaní vyplýva, že počas šetrenia rodinných pomerov sa matka v prítomnosti detí vyjadrila, že v žiadnom prípade nedopustí, aby otec mal umožnené sa s nimi stretávať, že ich nebude viesť láske k pedofilovi a používala tiež iné hanobné, urážajúce výrazy. Otec sa pritom dlhodobo domáhal v konaní č. 9E 1/2006 výkonu rozhodnutia o úprave styku s deťmi.

Uvedené zistenia sú podkladom pre záver, že matka sa snažila otca vylúčiť zo života ich spoločných detí, nemala rešpekt k jeho právam. Matkou, orgánom činným v trestnom konaní oznamované jeho údajné správanie ako naplňujúce znaky trestného činu, nebolo preukázané, spod obžaloby bol oslobodený.

V konaní č. 13NcP/492/2003, č. 11P/12/2008 z vypracovaných znaleckých posudkov bolo tiež zistené, že matka deti vychováva proti otcovi. Pokiaľ ide o znalecký posudok vypracovaný pre účely predmetného konania PhDr. Milošom Šlepeckým, CSc. aj z neho vyplýva, že matka vníma otca ako zvráteného človeka, ktorý ohrozuje jej rodinu a v podstate v takomto duchu ovplyvňuje aj maloletú Lenku a K..

Matka na určené miesto, podľa rozsudku o zmene úpravy styku začala deti vodiť v súvislosti s trestným konaním, v ktorom vystupovala ako obžalovaná. Medzi rodičmi nebolo sporné, že deti otca odmietali, styk sa nerealizoval. Na stretnutie s ním totiž prichádzali s informáciami od matky, ktorá im opísala za akých dramatických okolností od otca odišla. Počuli aj slová o jeho osobe s nevhodnými výrazovými prostriedkami (debil, pedofil). Deti otca bližšie nepoznali a boli voči nemu negatívne nastavené postojom ich matky. Umocňovala tak v nich pocit, že otec v ich živote nie je potrebný. Pokiaľ im aj neskôr hovorila, že na stretnutie s otcom musia ísť, tak to odôvodňovala tým, že v opačnom prípade ona skončí vo výkone trestu odňatia slobody. Dôležitosť stretávania sa s otcom, teda jeho pozitívnu úlohu v ich živote nevysvetľovala (psychická príprava na stretávanie sa s druhým rodičom).

Otec v určenom čase, ako to už bolo uvedené, na ihrisko pri Základnej škole v Cigli prichádzal. Tu sa stretával aj s matkou detí, pričom išlo o rodičov pôsobiacich proti sebe. Otec sa odmietal podriaďiť režimu, ktorý fakticky zaviedla matka.

V konaní z vypracovaného znaleckého posudku PhDr. Miloša Šlepeckého, CSc. bolo zistené, že obaja rodičia, vzhľadom k svojim osobnostným vlastnostiam sa už dostali do situácie, keď narušujú prirodzený vývin detí. Vedú medzi sebou dlhoročný spor a tento sa stal zmyslom ich života. Deti sa potom stávajú svedkami (rukojemníkmi) ich správania sa, prejavov nekontrolovaných emócií a agresie. Pre deti je takéto stretávanie veľmi stresujúce, vytvára u nich negatívne emócie, so snahou čo najskôr z tejto situácie uniknúť. Nedochádza k vytváraniu vzťahu otca s deťmi. Doterajšie znalecké posudky pritom konštatovali vhodnosť styku otca s deťmi, za predpokladu zlepšenia vzťahov medzi rodičmi.

Otec namietal závery vypracovaného znaleckého posudku. S deťmi sa chce stretávať, slušne sa k ním správal, súčasne prejavil ľútosť nad tým, čo musia prežívať. Matka ale odmieta rešpektovať súdne rozhodnutie o úprave styku, pričom trpí polymorfnou poruchou osobnosti.

Znalec PhDr. Miloš Šlepecký, CSc. na pojednávaní vysvetlil, že zo strany oboch rodičov nebolo napríklad vhodné, aby si stretávanie nahrávali na kameru, aby boli prítomní rodinní príslušníci, či súkromná bezpečnostná služba. Tak boli deti neverbálne informované, že sú v nebezpečnej situácii. U detí sa aj tým umocnilo nastavenie, že otec je nebezpečný, ohrozuje ich a treba sa brániť.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že otec si skutočne na kameru nahrával stretnutia, čo pred súdom vysvetlil tým, že potreboval dôkaz. V určenom čase na ihrisko pri Základnej škole s ním z rovnakého dôvodu prichádzali i rodičia, čo vo svojej výpovedi potvrdili. Deti tak boli neverbálne aj otcom informované, že sú v nebezpečnej situácii, z ktorej hľadali únik. Pokiaľ následne na ne kričal, aby sa vrátili, nemohlo to mať aj z tohto dôvodu efekt.

Otec namietal, že by deťom adresoval slová, ktoré by sa ich mohli vnútorne dotknúť. V konaní pritom boli ako svedkovia vypočutí aj R. U., z výpovede ktorej vyplýva, že keď deti z ihriska utekali, adresoval im slová, že toto sú týrané deti, sprosté telce a L. X., z výpovede ktorého vyplýva, že keď deti z ihriska utekali smerom do poľa, otec na ne kričal, že ich matka je pedofilka, a ak sa nevrátia pôjde do väzenia. Pri posudzovaní vieryhodnosti svedkov súd zistil, že nemali záujem na výsledku konania. V predmetnom konaní pred súdom, znalcom a i kolíznym opatrovníkom, a aj vo veci č. 9E 1/2006 obe deti uviedli, že otec im uvedené slová, resp. niektoré z nich adresoval. V účastníckej výpovedi na pojednávaní otec pritom opakovane matku označoval za psychicky chorú, a že je to ona, kto pohlavne zneužíval maloletú G.. Na určené miesto prichádzal, situácie však boli napäté, keďže styk sa nikdy nerealizoval. Pri posudzovaní aj v tomto kontexte je možné dospieť k záveru, že uvedené slová vyslovil. Zostali pritom slovami, ktoré deti pri ich negatívnom nastavení voči jeho osobe vnímali ako veľmi ubližujúce. Slovami, ktoré ich tiež upozorňovali, že otec je pre ne nebezpečný. Súčasne je potrebné uviesť, že ale, ak by matka deti na styk s otcom dostatočným spôsobom pripravila (t. j. bola aktívna pri vytvorení

predpokladov pre bezproblémovú realizáciu styku), zdôrazňovala i jeho dôležitosť ako druhého rodiča v ich živote, napäté situácie, pri ktorých sa použijú i slová, ktoré už nie je možné zobrať späť, by s najväčšou pravdepodobnosťou nevznikli. Súd samozrejme nechce nijako ospravedlniť uvedené konanie otca.

Ako už bolo uvedené, obmedzenie alebo zákaz styku je výnimočným riešením a je zásahom do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len vážnymi okolnosťami na strane dieťaťa.

Z výsledkov vykonaného znaleckého dokazovania vyplýva, že aktuálne nie je v záujme detí nútiť ich do nedobrovoľného kontaktu s otcom (odmietajú ho), okolnosti stretávania sa s ním pôsobia na nich traumatizujúco, stresujúco, vytvárajú u nich negatívne emócie. Takéto situácie ohrozujú ich zdravý psychický vývin. Tiež podľa predloženej správy od PhDr. Ľubice Pastorekovej, klinického psychológa z pohľadu psychického vývinu detí je potrebné doriešenie situácie, keďže pri kontaktoch s biologickým otcom dochádza ku konfliktom, ktoré sú stresujúcim faktorom pre deti.

Na základe uvedených skutočností (ohrozenie zdravého psychického vývoja), ktoré vyšli v dovtedajšom konaní najavo, záujem detí si vyžiadali i zásah spôsobom poskytnutia predbežnej ochrany.

Zákazom styku s dieťaťom sa pritom rodičovi celkom odoberá právo stykať sa s ním.

Zákaz styku s dieťaťom možno vysloviť na neurčitú dobu, bez časového obmedzenia, alebo aj na dobu určitú, ak bude možné ustáliť dobu, počas ktorej má zákaz tohto styku trvať (túto otázku už riešila právna teória).

Medzi deťmi a otcom sa doteraz nevytvorili citové väzby. Pri stretnutiach s ním preto ani nemohli získavať zážitky, ktoré by vychádzali zo vzťahu naplneného láskou, náklonnosťou, z túžby mať otca pri sebe, byť v jeho prítomnosti. Ako to už bolo uvedené, prvotná príčina spočíva v snahe matky vylúčiť otca zo života detí. Až potom nasledovala reakcia otca zvrátiť matkou nastolený stav, a to i nevhodnými prostriedkami (napr. použitie kamery, prítomnosť príbuzných).

Znalec odporučil aktuálne, t. j. nie bez časového obmedzenia, styk zakázať. Počas obdobia, keď otcovi právo stretávať sa s deťmi bude odobraté, má sa pritom najskôr (prvý krok) docieľiť stav, že sa budú cítiť bezpečne, že sa u nich vytratia negatívne emócie, že situácia sa upokojí. Aj za týmto účelom majú byť v starostlivosti odborníka na duševné zdravie. Vytvorenie resp. naplnenie pocitov bezpečia by však malo mať trvalý charakter, aby bolo možné pokračovať (postupovať krokov - úkonov) v procese vytvárania si vlastných názorov na otca, a teda vzťahov s ním. K tomu je potrebné, aby si aj rodičia uvedomili, čo je pre nich dôležité, aby prehodnotili svoje správanie. Po nariadení predbežného opatrenia o dočasnom zákaze styku, súd vo veci určil termíny pojednávania. Mal pritom možnosť vnímať, že rodičia sú naďalej v pozícii konfliktného až nenávisťného vzťahu. Stále si neuvedomili, že to na psychiku ich detí kladie neúmerné požiadavky. Deti sa v prítomnosti dvoch nepriateľských rodičov nemôžu cítiť dobre. Tiež je ale dôležité docieľiť stav, že ak sa v budúcnosti s otcom stretnú bez matky, aby ich „nesprevádzal“ pocit, že rodičia sú stále v nepriateľskom postoji. Za týmto účelom je potrebné, aby matka začala otca ako druhého rodiča akceptovať, zmiernila negatívne nastavenie voči nemu. Deti totiž aj z neverbálnych prejavov rodiča vycítia jeho vzťah k druhému rodičovi, čo ich môže pri kontakte s ním ovplyvňovať (pozitívne alebo negatívne).

Predbežne zakázaný styk otca s maloletými deťmi situáciu trvale nevyriešil. Dosiahlo sa však to, že deti neboli vystavené traumatizujúcim situáciám, zážitkom. Rodičia, hoci mali na to časový priestor, vo vzťahu k sebe neprehodnotili doterajšie postoje, naplnené nepriateľstvom, ktoré ohrozujú ich deti. Pri posudzovaní v týchto súvislostiach a tiež za zistenia, že deti k otcovi nemajú vytvorený vzťah, a teda ani nemôže dôjsť k ochladeniu citových väzieb, súd dospel k záveru, že je potrebné prijať výnimočné riešenie a otcovi styk s deťmi zakázať, avšak na časovo obmedzené obdobie. V každom prípade rozhodovania súdov vo veciach starostlivosti o maloletých, záujem dieťaťa je prioritou a má prednosť pred záujmom rodiča. Platí premisa, že ochrana záujmov dieťaťa vyžaduje, aby boli chránené proti všetkým zásahom, bez ohľadu na to, odkiaľ prichádzajú, akým spôsobom, či priamo, či nepriamo sú uskutočnené.

Ak by súd styk otca s deťmi (na dobu určitú) nezakázal, je možné vysloviť predpoklad, že by prebiehal tak ako v období pred nariadením predbežného opatrenia a ohrozovanie zdravého psychického vývinu detí, by pokračovalo. Súd musel rešpektovať aj špecifickosť prípadu.

S prihladením na čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva si súd uvedomuje, že pri rozhodovaní je potrebné prihliadať aj na preferencie samotných detí, ktoré získavajú na váhu so zvyšujúcim sa ich vekom. V tejto súvislosti však nemožno obchádzať to, že súd je súčasne povinný vytvoriť predpoklady pre dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi dotknutými záujmami detí a oprávneného rodiča, aby prerušený kontakt mohol byť obnovený (porovnaj Nuutinen proti Finsku), a to perspektívne.

Z čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa pritom nemožno vyvodiť, že by názor dieťaťa, o ktorom je v súdnom konaní rozhodované, bol pre všeobecný súd zaväzujúci a že by sa nemohol od neho odchyliť. V opačnom prípade by totiž bolo akékoľvek súdne konanie nadbytočné, lebo by postačovalo, aby sa všetky dotknuté osoby a orgány dozvedeli o názore dieťaťa, a z neho by potom pri svojej rozhodovacej činnosti ďalej vychádzali.

Stav, v ktorom sa deti ocitli bol vyvolaný pôsobením oboch rodičov (s väčším, či menším podielom viny). Matka vníma otca ako zvráteného človeka a v tomto duchu dlhodobo ovplyvňuje aj deti, čím vyvolala ich odmietavé správanie v kontakte s druhým rodičom. Ako to už bolo uvedené, otec sa následne zase snažil zvrátiť matkou nastolenú jednostrannú výchovu, avšak spôsob, ktorý na to použil (kamera, účasť príbuzných, slovné výmeny názorov s matkou) deti skôr viac zastrašil, ako pozitívne motivoval vo vytváraní vzťahu k ním. V takomto prípade a za súčasného konštatovania, že otec sa vo vzťahu k maloletej Lenke nedopustil trestnej činnosti, sa musia urobiť kroky, aby sa začal vytvárať vzťah medzi otcom a deťmi za psychoterapeutického pôsobenia na rodičov, ako aj deti. Vo vzťahu k obidvom rodičom treba zdôrazniť, že ciele výchovy dieťaťa sú sformulované v čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý je súčasťou nášho právneho poriadku. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obidvaja sú povinní prekonať vzájomnú averziu, vybudovať korektné vzťahy, ktoré budú viesť aj k vytvoreniu vzťahu otca s deťmi, ktorý následne bude základom pre styk.

Podľa znalca PhDr. Miloša Šlepeckého, CSc. odborník, u ktorého deti budú absolvovať poradenstvo, by mal byť osobou, ktorú poznajú, aby jej dôverovali, pričom celý proces môže trvať rok - dva. Z výpovede Bc. Mgr. T. K. vyplýva, že nie je možné určiť obdobie, kedy už deti budú ochotné zmeniť postoj k otcovi, len vytváranie dobrého vzťahu medzi deťmi a psychológom môže trvať niekoľko mesiacov. Následne bude možné pracovať na odstránení traumatických zážitkov a vytváraní vzťahu k otcovi. S poukazom na uvedené zistenia súd ustálil obdobie, počas ktorého bude trvať zákaz styku, a to 18 mesiacmi od právoplatnosti rozsudku, a ktoré sa javí ako dostatočne dlhé za týmto účelom, a počas ktorej doby súčasne uložil deťom podrobiť sa individuálnemu odbornému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na Referáte poradensko-psychologických služieb. Rodičom tiež uložil na uvedenom úrade podrobiť sa v dĺžke 9 mesiacov od právoplatnosti rozsudku individuálnemu poradenstvu a následne spoločnému poradenstvu v dĺžke 9 mesiacov, za účelom nadobudnutia schopnosti naučiť sa spolu navzájom komunikovať aj o výchove detí, a ktoré opatrenie bude plniť ochrannú funkciu, napomáhať vytvoreniu prostredia, ktoré zabezpečí, že deti už nebudú ohrozené na svojom zdravom psychickom vývine (ktorý stav súd vyhodnotil ako podstatnú zmenu pomerov v porovnaní s predchádzajúcimi konaniami o zákaz styku). Po uplynutí doby 18 mesiacov na základe nového procesného návrhu otca detí, resp. bez návrhu sa začne konanie o úprave styku, prípadne aj o ďalšom odbornom poradenstve s poukazom na posúdenie aktuálneho stavu a jeho porovnania so stavom predchádzajúcim.

V priebehu konania dňa 17.3.2015 matka uzavrela Dohodu o spolupráci na Referáte poradensko-psychologických služieb Prievidza, za účelom poskytovania individuálneho psychologického poradenstva a pomoci deťom, z jej obsahu však vyplýva, že spolupráca môže byť ukončená po dohode. Ak by teda povinnosť nebola uložená súdnym rozhodnutím, mohla by nastať situácia, že by matka Dohodu o spolupráci ukončila predčasne. Poradenstvo, ktoré otec absolvuje na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom je zamerané na spracovanie psychických dôsledkov frustrácie a na konštruktívne adaptovanie sa stavu nemožnosti realizovania rodičovských práv. Súd mu tiež uložil absolvovať odborné poradenstvo na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na Referáte poradensko-psychologických služieb z dôvodu, ktorý je uvedený v tomto rozhodnutí.

Pokiaľ sa matka domáhala zákazu styku otca s deťmi na časovo neobmedzené obdobie, súd v prevyšujúcej časti návrh zamietol, ako neopodstatnený z dôvodov, ktoré sú už tiež v rozhodnutí uvedené.

Predmetom konania bol aj vzájomný návrh otca o zákaz styku matky s deťmi, a o zmenu výchovného prostredia.

Z predložených správ o prešetrení rodinných pomerov, z výpovede detí, svedka Antona I., písomného vyjadrenia C. K., školy vyplýva, že v domácnosti matky sú potreby maloletej G. a K. napĺňané, matka sa o ne riadne stará, deti majú veľmi pekné súrodenecké vzťahy, pričom vzťahy v rodine sú dobré. Maloletá G. dosahuje výborné výchovno-vzdelávacie výsledky, bola jej riaditeľkou školy udelená pochvala. Maloletá Žofia dosahuje priemerné študijné výsledky, matka sa však o dieťa aktívne zaujíma, pomáha jej v príprave na vyučovanie. Podľa lekárskej správy MUDr. Anny Maslenovej deti na vyšetrenie prichádzajú v sprievode matky, jej manžela alebo starej matky. Maloletá G. podľa znaleckého posudku má s matkou veľmi blízky citový vzťah, a maloletá Žofia silný citový vzťah. Podľa znalca na pojednávaní dňa 13.3.2015, ak by deti boli odňaté z rodinného prostredia matky, resp. jej bolo zakázané stykať sa s nimi, tejto zmene by nerozumeli, vnímali by ju traumaticky, nemožno pritom jednoznačne vylúčiť skratovú reakciu, že by si ublížili (sebapoškodzovanie). S poukazom na uvedené zistenia, zmena výchovného prostredia u detí nie je v ich záujme, navyše deti k otcovi nemajú vytvorený žiadny vzťah, preto súd vzájomný návrh otca zamietol. Z ustanovenia § 25 ods. 4 Zák. o rodine pritom vyplýva, že súd „môže“ zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Zákaz styku matky s deťmi nie je v ich záujme.

Otec detí navrhoval nariadiť vo veci kontrolné znalecké dokazovanie. Poukazoval na to, že matka pred znalcom PhDr. Milošom Šlepeckým, CSc. odmietla vypovedať a psychologického vyšetrenia sa nezúčastnila.

Z vypracovaného znaleckého posudku vyplýva, že matka sa k znalcovi dostavila, súčasne uviedla, že využíva svoje právo a odmieta vypovedať a zúčastniť sa psychologického vyšetrenia.

Z ustanovenia § 131 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dôkazom je výsluch účastníka iba vtedy, ak ho súd ako procesný prostriedok nariadil. Vtedy je účastník povinný dostaviť sa na súd. Zákon mu ukladá povinnosť vypovedať pravdu, nič nezamĺčovať. Porušenie tejto povinnosti však nemá za následok trestné stíhanie, pretože nejde o krivú výpoveď. K výpovedi nemožno účastníka nijako donútiť, a to ani v nesporovom konaní (porovnaj s. 344 Obč. súdny poriadok Števec/Ficová a kolektív 2009). Vynútiť možno iba jeho dostavenie sa na súd. Ak odmietne účastník pred súdom vypovedať, uvedie sa táto okolnosť bez ďalších opatrení do zápisnice. To isté platí, ak účastník odmietne oznámiť znalcovi určité skutočnosti, odpovedať na jeho otázky, urobiť testy, lebo je v tomto prípade v rovnakom postavení ako pri svojej výpovedi pred súdom (porovnaj s. 893, s 911 Drápal/Bureš a kolektív Občiansky súdny rád I. 2009).

S poukazom na uvedené zistenia, súd vo veci kontrolné znalecké dokazovanie nenariadil (matka uviedla, že znova využije svoje právo), a ani nepristúpil k výsluchu, resp. k opakovanému výsluchu svedkov, označených otcom v podaní z 15.12.2014. Záujmy detí by nemohli byť podporené výsluchom ďalších svedkov. Tieto záujmy by naopak najlepšie naplnilo usporiadanie vzťahov medzi rodičmi, pretože práve rodičia (a nie svedkovia) nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj detí, pričom základným zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa (§ 28 ods. 2 Zák. o rodine).

V súvislosti s tým, že otec detí opakovane poukazoval na úradné záznamy od Mgr. Márie Fazekašovej súd udáva, že pre rozhodnutie vo veci je podstatný stav v čase vyhlásenia rozsudku, ktorý neodôvodňuje zmenu výchovného prostredia u detí.

Súd tiež poukazuje na to, že právo na súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci. Podľa vyjadrenia znalca PhDr. Miloša Šlepeckého CSc. na pojednávaní dňa 13.3.2015 deti nevyrastajú v prostredí, v ktorom by trpeli nedostatkom, a kde by ich niekto výrazne psychicky a fyzicky ohrozoval pod vplyvom duševnej choroby. Správanie matky hodnotil v súvislosti s jej psychickým stavom skôr za účelové, súčasť boja, ako si ich udržať u seba, a zabrániť v styku s otcom. Súd neospravedlňuje v žiadnom prípade správanie matky, avšak dôvod, pre ktorý nezmenil ich výchovné prostredie vysvetlil v odôvodnení rozhodnutia (hrozba sebapoškodzovania detí, že k otcovi nemajú žiadny vzťah, atď.).

Matka detí v priebehu konania navrhla konanie o vzájomnom návrhu otca prerušiť do skončenia konania o jej návrhu. Súd tento procesný návrh zamietol ako neopodstatnený, lebo v konaní o jej návrhu sa neriešila otázka, pre ktorú by súd nemohol pokračovať v konaní o vzájomnom návrhu otca.

Matka detí čerpá rodičovskú dovolenku, jej príjmom je rodičovský príspevok. Otec detí dosahuje príjem na úrovni minimálnej mzdy, je živiteľom rodiny, lebo jeho manželka čerpá rodičovskú dovolenku. Preto súd rozhodol, že účastníci nie sú povinní platiť trovy štátu.

Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie matka i otec mal. detí.

Matka mal. detí podala odvolanie proti výrokovej časti, aby zákaz styku mal účinnosť len po dobu 18 mesiacov a proti výrokovej časti o nariadení výchovných opatrení, a to nariadenie párovej terapie s odporcom po dobu 9 mesiacov a žiadala, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, tak že neurčí dobu po ktorú bude platiť zákaz styku a rozhodnutie, že má po dobu 9 mesiacov absolvovať terapiu s otcom mal. detí zruší. Poukázala, že z výpovede znalca PhDr. Šlepeckého mal súd zistené, že je dôležité, aby jej deti boli zverené do dlhodobej starostlivosti psychológa, ku ktorému majú dôveru a vtedy proces, ak by mohlo dôjsť k opakovanému styku detí s biologickým otcom, mohol trvať 1-2 roky. Pritom súd rozhodol o zverení detí do starostlivosti Mgr. Loziňákovej - referát poradensko psychologických služieb ÚPSVaR Prievidza, kde deti nemajú vytvorený vzťah k žiadnemu psychológovi tohto zariadenia. Teda ustanovovať čas trvania zákazu styku len na dĺžku 18 mesiacov je protiprávne, nesprávne a nelogické. Aj z výpovede Mgr. Zaľkovej vyplýva, že sa deti možno vôbec vzťahovo nenaviažu a neotvorila jej či Mgr. Loziňákovej na ÚPSVaR Prievidza. Tiež upozornila, že v psychológii platí nepísané pravidlo, že ako dlho vznikala a tvorila sa trauma, tak potom raz tak dlho trvá jej odstraňovanie. Otec detí zneužíval svoj upravený styk na boj proti nej a vyplýva to aj so záverov znaleckého dokazovania. Súd nerešpektoval názor detí, správne a vo veľkom rozsahu zistil skutkový stav, avšak nesprávne ho vyhodnotil a dospel k nesprávnemu rozhodnutiu. V takzvanom boji s odporcom nikdy nebojovala za seba, ale za ochranu detí pred pedofilom. Nie je schopná absolvovať teraz ani do budúca terapiu s otcom mal. detí. Čo sa týka zákazu styku len na dobu 18 mesiacov, to považuje za odopretie práva detí vysloviť svoj názor, byť vypočuté.

Otec mal. detí podal odvolanie proti nezákonnému konaniu 7P/60/2014-214 a žiadal rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a nariadiť znalecké dokazovanie rodičom aj mal. deťom z odboru psychiatrie ako to žiadala psychologička Šútorová. Namietal, že toto konanie je nezákonné, nakoľko konanie 10P/44/2009 bolo právoplatne zastavené a až potom si súd vymyslel konanie 7P/60/2014 nezákonne. Poukázal, že v októbri 2009 podal návrh o rozšírenie styku otca s maloletými deťmi Lenkou a Žofiou Hrdými, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 10P/44/2009. Listinnými dôkazmi preukázal, že matka marí výkon úradného rozhodnutia tak, že mu neumožňuje styk s maloletými deťmi. Dôkazmi, Znaleckými posudkami 13NcP/ 492/2004 a 11/P12/2008 zo dňa 4.8.2009, bola matke detí zistená ťažká duševná choroba, polymorfná porucha osobnosti, histrónske a paranoidné črty. Jej výroky sú v rozpore z objektívnou skutočnosťou. Deti podrobila k nenávisnému preprogramovaniu, vychováva ich k nenávisti voči nemu ako otcovi. Jej výchova je zavrhnúťhodná. Znalec navrhol súdu uvažovať o zmene výchovného rozhodnutia. Okresný súd v Prievidzi č.k 10P/44/2009 podľa týchto znaleckých posudkov nekonal, pričom odporkyňa do konania 10P/44/2009 (o rozšírenie styku otca s mal. deťmi) dňa 28.1. 2013 vložila svoj návrh na zákaz styku otca s mal. deťmi z pomsty a osobitného motívu. Okresný súd sa nevenoval jeho návrhu z roku 2009, ale odporkyňa z roku 2013. OS v Prievidzi mal tento návrh vyradiť na samostatné konanie, neurobil tak, ale začal dokazovanie k zákazu styku a nie ku konaniu o rozšírenie styku. Ide o procesnú chybu prvostupňového súdu. Ďalej poukázal aj na účelovosť prvostupňového súdu, že vo svojom rozsudku niektoré dôkazy účelovo zamlčal. V rozsudku sa síce uvádza že im ako rodičom a mal. deťom bolo nariadené znalecké dokazovanie u psychologičky PhDr. Daniely Šútorovej v Martine, pričom on sa opakovane znaleckého dokazovania zúčastnil, avšak odporkyňa nie. Znalkyňa žiadala od súdu ďalšie pokyny vzhľadom na takýto komplikovaný prípad. Napriek tomu po preštudovaní súdnych materiálov bola toho názoru, že by bolo oveľa vhodnejšie nariadiť v tomto prípade psychiatrické vyšetrenie (a to 2 znalcov z odboru psychiatrie, pretože už boli urobené 2 znalecké posudky z odboru psychológie). S poukazom na uvedené skutočnosti súd zrušil uznesenie č.k. 10P/44/2009 zo dňa 22.7. 2010 a vydal nové uznesenie zo dňa 11. 1. 2011, v ktorom nariadiť vo veci znalecké dokazovanie, v ktorom poveruje PhDr. Miloša Šlepeckého CSc. z Lipt. Mikuláša, pričom okresný súd tento dôkaz vo svojom rozsudku účelovo zamlčal. Opakovane sa zase len on zúčastnil znaleckého dokazovania v Lipt. Mikuláši, odporkyňa nie. Poukázal na ďalšie procesné chyby okresného súdu a to, že netrval na dokazovaní matky a maloletých detí u znalkyňa Šútorovej ani v Lipt. Mikuláši u Šlepeckého. Toto veľmi skreslilo celé konanie 10P/44 /2009 a následne aj 7P/60/2014.

K podanému odvolaniu matky mal. detí sa písomne vyjadril kolízny opatrovník, v ktorom uviedol, že v konaní bolo vykonané znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológie. Vzhľadom na aktuálnu situáciu znalec v záveroch uviedol, že je pre maloleté deti traumatizujúce správanie obidvoch rodičov pri stretnutiach, kedy sa má styk otca s maloletými deťmi realizovať. Rodičia ani po oboznámení sa so závermi znaleckého posudku nezmenili svoje správanie voči sebe, i naďalej je medzi rodičmi veľmi zlý vzťah, čo negatívne vplýva na maloleté deti. Znalec odporučil, aby deti vzhľadom na dlhotrvajúci stav, kedy boli vystavené nenávisnému vzťahu medzi rodičmi, boli v dlhodobej starostlivosti odborníka na duševné zdravie. Je v záujme maloletých detí, aby sa styk nerealizoval v takej atmosfére, akú rodičia vytvárali pri stretnutiach, kedy sa mal styk v zmysle právoplatného rozsudku realizovať. Zároveň je v záujme maloletých detí, aby absolvovali odborné poradenstvo u psychológa, vytvorili si dôveru k psychológovi a začali si vytvárať vlastný úsudok na situáciu. Vykonanými šetreniami v prirodzenom rodinnom prostredí maloletých detí a opakovanými pohovormi s maloletými deťmi kolízny opatrovník zistil, že v domácnosti matky je maloletým deťom venovaná riadna starostlivosť, deti majú v domácnosti matky vytvorené vhodné podmienky, maloleté deti stretávajú s otcom odmietajú a nemajú k otcovi vytvorený žiadny vzťah.

Otec mal. detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky mal. detí uviedol, že toto konanie je nezákonné a to z toho dôvodu, že vychádza z konania 10P/44/2009, kde podal oprávnený návrh o rozšírenie styku otca s mal. deťmi. Avšak matka mal. detí opakovane podala 7 krát návrh o zákaz styku otca s mal. deťmi. Všetky predošlé návrhy boli zamietnuté, lebo súd nikdy nenašiel dôvody o zákaze styku otca s mal. deťmi. Okresný súd v Prievidzi začal protiprávne konať o zákaz styku otca s mal. deťmi, ale nekonal o návrhu o rozšírenie styku otca s mal. deťmi. V konaní 10P/44/2009 mala sudkyňa dvojmesačný Znalecký posudok z konania 11P/12/2008 zo dňa 4.8.2009, kde bol zamietnutý návrh matky o zákaze styku otca s mal. deťmi. Pričom znalec požadoval, že ak matka nebude realizovať styk otca s mal. deťmi je potrebné styk zabezpečiť taxatívne vždy podľa kalendára o hodinu dlhšie. S opatrovníčkou mal. detí návrhom prosili Okresný súd v Prievidzi predbežným opatrením, aby súd nariadil im rodičom aj mal. deťom psychologické poradenstvo na ÚPSVaR v Prievidzi. Sudkyňa tento návrh zamietla, čím matke detí nechala dlhú dobu päť rokov, aby manipulovala a deti preprogramovala voči nemu ako otcovi. Matka detí trpí polymorfnou poruchou osobnosti, má histrónske a paranoidné črty, je nenávisná, zlostná, podozrievavá a svoje vlastné správanie účelovo pripisuje druhým ľuďom najmä jemu. Jej výroky sú v rozpore s objektívnou skutočnosťou. Ďalej uvádzal rovnaké skutočnosti ohľadom nedostavenia sa matky detí k znalkyni ako už uviedol v podanom odvolaní. Namietal znalca Šlepeckého, ktorý mal byť k nemu arogantný, agresívny, kričal po ňom bezdôvodne. Šlepecký ako znalec nerobil s ním žiaden pohovor, dal mu písať testy. Matka detí odmietla i toto znalecké dokazovanie a naviedla taktiež deti, aby neodpovedali na otázky znalca. Nezákonným spôsobom Šlepecký znehodnotil so Zimovou celé znalecké dokazovanie, ktoré vychádza len z lží Lenky Zimovej a z výpovedí zmanipulovaných detí. Šlepecký ako znalec pred súdom na pojednávaní 10P/44/2009 svoju prácu neobhájil, bola len povrchnou prednáškou, ale nemala žiaden prínos. Na pojednávaní znalcovi dôkazmi preukázal, že klamal a podal nepravdivý znalecký posudok. Šlepecký na pojednávaní poukázal, že pokiaľ deti ostanú vo výchove matky budú mať psychické problémy. Poukazoval súdu, že je potrebné pre deti psychologické poradenstvo. Napriek tomu, že bolo už v roku 2008 v zamietnutom zákaze styku otca s deťmi takéto poradenstvo nariadené rozsudkom, matka detí ho do dnešného dňa nerealizovala. Písomne aj ústne pred opatrovníčkami mal. detí uvádza, že ona nikdy nebude rešpektovať rozsudky o styku otca s mal. deťmi. Od roku 2004 sa mu vyhráža, že deti mu nikdy nedá, že ho zničí spoločensky, ekonomicky a že si niečo vymyslí, aby deti nevidel. Znalec ešte poukázal, že ak sú deti manipulované matkou voči ich otcovi, môže dôjsť k ešte väčším psychickým problémom, že budú mať deti úniky z domu alebo samovražedné sklony. Takýmto veciam chce roky predísť a preto požadoval vykonať nové znalecké dokazovanie, lebo Šlepeckého posudok neodráža realitu, je starý 4,5 roka. Preto je potrebné vykonať nový znalecký posudok a donútiť matku mal. detí aby sa ho zúčastnila aj s mal. deťmi. Posledný vykonaný znalecký posudok ich ako rodičov a maloleté deti, kde boli vyšetrení, boli vykonané pohovory a písomne vykonané testy je z roku 2008 v konaní 11P/12/2008, a to je už 7 rokov. Ďalej poukázal a citoval judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Matka mal. detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca mal. detí uviedla, že žiada zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa tak ako uviedla v odvolaní, prípadne aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na doplnenie dokazovania, pretože sa objavili skutočnosti a dôkazy, ktoré jej neboli známe v čase vyhlásenia rozsudku. Dokazovanie žiadala doplniť zvukovým záznamom výpovede mal. Lenky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prievidzi sp. zn. 3T/2/2015 zo dňa 19.05.2015, kde vypovedala aké utrpenie prežívala, keď sa musela stretávať s otcom. Ďalej opísala ako prišla mal. Lenka rozrušená zo školy dňa 22.06.2015, kedy od nej riaditeľka pýtala telefónne číslo na otca. Dňa 23.06.2015

jej bolo doručené uznesenie o ďalšom trestnom stíhaní za dátumy kedy deti vodila na detské ihrisko v sprievode SBS, kde opätovne pôjde vypovedať aj maloletá Lenka. V danom prípade už nepomôže žiadny psychológ, aby došlo k zmene postoja detí k biologickému otcovi.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pričom v návaznosti na § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Podľa § 25 ods. 4 Zák. o rodine, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom je špeciálnou zložkou rodičovských práv a povinností, ktoré vychádza z čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Ide teda o obojstranné právo. Jeho obsahom je tak právo rodiča na kontakt s dieťaťom, ako aj právo dieťaťa na starostlivosť zo strany rodiča. Rodič, ktorý nemá maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, resp. s ním nebyva v spoločnej domácnosti, je v prevažnej miere vylúčený zo sústavného výkonu rodičovských práv a povinností. K ich výkonu dochádza realizáciou styku s dieťaťom. Kontakt rodičov s maloletým dieťaťom je takým významným činiteľom, že sa ho zákonodarcia rozhodol riešiť právnou úpravou styku rodičov s maloletým dieťaťom. Právo styku sa premieňa aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom (Gorgulu versus Nemecko), resp. že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov (Hansenová proti Turecko).

Z psychologického hľadiska cieľom výchovy dieťaťa jednoznačne je jeho všestranný vývoj na fungujúcu citovo a psychosociálne zrelú ľudskú osobnosť, s produktívnou sociálnou orientáciou.

Ako to už bolo uvedené, dieťa má právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom a je predovšetkým na nich, aby svojím správaním, najmä vzájomnou úctou a toleranciou vytvárali pri realizácii styku bezkonfliktné prostredie pre zdravý vývin dieťaťa.

Výnimkou z pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodičov s dieťaťom je prípad, keď záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo stretávanie s jedným z nich obmedzené, alebo zakázané. Ide pritom o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku, je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Avšak aj takéto rozhodnutie musí byť zabezpečené vytvorením predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený. Pokiaľ teda súd svojím rozhodnutím styk rodiča s dieťaťom obmedzí alebo zakáže (situácia, že styk je zakázaný na dobu určitú), mal by súčasne urobiť vhodné opatrenia, aby boli dôvody zásahu do kontaktu medzi rodičom a dieťaťom odstránené, napr. nariadením odborného poradenstva.

Zákon explicitne neustanovuje, čo možno zahrňovať pod normu obsahujúcu relatívne neurčitý pojem „záujem maloletého dieťaťa“. Tento pojem rozvíja judikatúra súdov. Nemožno rozporovať, že by vyrastanie v stabilnej atmosfére pokoja, harmónie, porozumenia, lásky, v ktorom výchova smeruje k pozitívnemu rozvoju osobnosti, mravného, duchovného a sociálneho rozvoja, nadania, nebolo v záujme maloletého dieťaťa. Preto záujem dieťaťa pri rozhodovaní o obmedzení, resp. zákaze styku rodiča s ním možno vidieť aj v ochrane fyzického a psychického zdravia (napr. z dôvodu vytesnania si a následného nepripomínania negatívnych zážitkov vo vzťahu k rodičovi), v dôsledku jeho ochrany pred možnou neurotizáciou a chronifikovaním až psychotizáciou dieťaťa, z dôvodu styku s druhým rodičom.

Pri rozhodovaní o návrhu niektorého rodiča na obmedzenie, prípadne zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom, je pritom nevyhnutné spoľahlivo zistiť pravý dôvod, pre ktorý bol takýto návrh na súd podaný. Pokiaľ sa rodič v podanom návrhu odvoláva na záujem dieťaťa daný aj tým, že sa nechce s druhým

rodičom stretnúť, tak judikatúra súdom ukladá jednoznačnú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku rodiča skutočne ohrozuje záujem dieťaťa, alebo či ide o predstieraný stav, vyvolaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Smerodajným pre posúdenie týchto skutočností sú dôvody, na ktoré sa rodič navrhujúci obmedzenie alebo zákaz styku odvoláva, ale aj to, či vôbec hľadá riešenia a navrhuje ďalší postup na nápravu vzťahov.

Preskúmaním odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa v prejednávanej veci o zákaze styku otca s maloletými deťmi a o vzájomnom návrhu o zákaze styku matky s maloletými deťmi a o zmene rozhodnutia o osobnej starostlivosti, rozhodol správne a v súlade so zisteným skutkovým stavom. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa, a to z výsledkov vykonaného znaleckého dokazovania mal i odvolací súd za preukázané, že aktuálne nie je v záujme detí nútiť ich do nedobrovoľného kontaktu s otcom (odmietajú ho), okolností stretávania sa s ním pôsobia na nich traumatizujúco, stresujúco, vytvárajú u nich negatívne emócie, pričom takéto situácie ohrozujú ich zdravý psychický vývin. Tiež podľa predloženej správy od PhDr. Ľubice Pastorekovej, klinického psychológa z pohľadu psychického vývinu detí je potrebné doriešenie situácie, keďže pri kontaktoch s biologickým otcom dochádza ku konfliktom, ktoré sú stresujúcim faktorom pre deti. Na základe uvedených skutočností (ohrozenie zdravého psychického vývoja), ktoré vyšli v konaní pred súdom prvého stupňa najavo, záujem detí si vyžiadal i zásah spôsobom poskytnutia predbežnej ochrany.

Rovnako mal odvolací súd za preukázané, že medzi deťmi a otcom sa doteraz nevytvorili citové väzby, pri stretnutiach s ním preto ani nemohli získavať zážitky, ktoré by vychádzali zo vzťahu naplneného láskou, náklonnosťou, z túžby mať otca pri sebe, byť v jeho prítomnosti, pričom prvotná príčina aj podľa odvolacieho súdu spočíva v snahe matky vylúčiť otca zo života detí a potom nasledovala reakcia otca zvrátiť matkou nastolený stav, a to i nevhodnými prostriedkami (napr. použitie kamery, prítomnosť príbuzných).

Ako ďalej z vykonaného dokazovania vyplýva znalec v prejednávanej veci odporučil aktuálne, t. j. nie bez časového obmedzenia, styk zakázať, pričom počas obdobia, keď otcovi právo stretávať sa s deťmi bude odobraté, má sa pritom najskôr (prvý krok) docieľiť stav, že sa budú cítiť bezpečne, že sa u nich vytratia negatívne emócie, že situácia sa upokojí. Aj za týmto účelom majú byť v starostlivosti odborníka na duševné zdravie. Vytvorenie resp. naplnenie pocitov bezpečia by však malo mať trvalý charakter, aby bolo možné pokračovať (postupovať krokov - úkonov) v procese vytvárania si vlastných názorov na otca, a teda vzťahov s ním. K tomu odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že je potrebné, aby si aj rodičia uvedomili, čo je pre nich dôležité, aby prehodnotili svoje správanie. Po nariadení predbežného opatrenia o dočasnom zákaze styku, súd prvého stupňa vo veci určil termíny pojednávania, pričom mal možnosť vnímať, že rodičia sú naďalej v pozícii konfliktného až nenávisťného vzťahu. Stále si neuvedomili, že to na psychiku ich detí kladie neúmerne požiadavky. Deti sa v prítomnosti dvoch nepriateľských rodičov nemôžu cítiť dobre. Tiež je aj podľa odvolacieho súdu ale dôležité docieľiť stav, že ak sa v budúcnosti s otcom stretnú bez matky, aby ich „nesprevádzal“ pocit, že rodičia sú stále v nepriateľskom postoji. Za týmto účelom je potrebné, aby matka začala otca ako druhého rodiča akceptovať, zmiernila negatívne nastavenie voči nemu, nakoľko deti aj z neverbálnych prejavov rodiča vycítia jeho vzťah k druhému rodičovi, čo ich môže pri kontakte s ním ovplyvňovať (pozitívne alebo negatívne).

Ako vyplýva z dokazovania vykonaného pred súdom prvého stupňa predbežne zakázaný styk otca s maloletými deťmi situáciu trvale nevyriešil, dosiahlo sa však to, že deti neboli vystavené traumatizujúcim situáciám, zážitkom. Rodičia, hoci mali na to časový priestor, vo vzťahu k sebe neprehodnotili doterajšie postoje, naplnené nepriateľstvom, ktoré ohrozujú ich deti. Pri posudzovaní v týchto súvislostiach a tiež za zistenia, že deti k otcovi nemajú vytvorený vzťah, a teda ani nemôže dôjsť k ochladeniu citových väzieb, odvolací súd dospel zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že je potrebné prijať výnimočné riešenie a otcovi styk s deťmi zakázať, avšak na časovo obmedzené obdobie.

Aj podľa odvolacieho súdu ak by súd styk otca s deťmi (na dobu určitú) nezakázal, je možné vysloviť predpoklad, že by prebiehal tak ako v období pred nariadením predbežného opatrenia a ohrozovanie zdravého psychického vývinu detí, by pokračovalo. Súd prvého stupňa v danej veci správne rešpektoval aj špecifickosť prípadu.

Ďalej mal odvolací súd z vykonaného dokazovania za preukázané, že stav, v ktorom sa deti ocitli bol vyvolaný pôsobením oboch rodičov (s väčším, či menším podielom viny). Matka vníma otca ako

zvráteného človeka a v tomto duchu dlhodobo ovplyvňuje aj deti, čím vyvolala ich odmietavé správanie v kontakte s druhým rodičom. Ako to už bolo uvedené, otec sa následne zase snažil zvrátiť matkou nastolenú jednostrannú výchovu, avšak spôsob, ktorý na to použil deti skôr viac zastrašil, ako pozitívne motivoval vo vytváraní vzťahu k nim. V takomto prípade a za súčasného konštatovania, že otec sa vo vzťahu k maloletej Lenke nedopustil trestnej činnosti, sa aj podľa odvolacieho súdu musia urobiť kroky, aby sa začal vytvárať vzťah medzi otcom a deťmi za psychoterapeutického pôsobenia na rodičov, ako aj deti. Vo vzťahu k obidvom rodičom treba opätovne zdôrazniť, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia, pričom obidvaja sú povinní prekonať vzájomnú averziu, vybudovať korektné vzťahy, ktoré budú viesť aj k vytvoreniu vzťahu otca s deťmi, ktorý následne bude základom pre styk.

Súd prvého stupňa ďalej správne po vykonanom dokazovaní ustálil obdobie, počas ktorého bude trvať zákaz styku, a to 18 mesiacmi od právoplatnosti rozsudku, a ktoré sa aj odvolaciemu súdu javí ako dostatočne dlhé za týmto účelom, a počas ktorej doby súčasne súd prvého stupňa správne uložil deťom podrobiť sa individuálnemu odbornému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na Referáte poradensko-psychologických služieb a taktiež správne rodičom uložil na uvedenom úrade podrobiť sa v dĺžke 9 mesiacov od právoplatnosti rozsudku individuálnemu poradenstvu a následne spoločnému poradenstvu v dĺžke 9 mesiacov, za účelom nadobudnutia schopnosti naučiť sa spolu navzájom komunikovať aj o výchove detí, a ktoré opatrenie bude plniť ochrannú funkciu, napomáhať vytvoreniu prostredia, ktoré zabezpečí, že deti už nebudú ohrozované na svojom zdravom psychickom vývine (ktorý stav i odvolací súd vyhodnotil ako podstatnú zmenu pomerov v porovnaní s predchádzajúcimi konaniami o zákaz styku). Odvolací súd konštatuje, že po uplynutí doby 18 mesiacov na základe nového procesného návrhu otca detí, resp. bez návrhu sa začne konanie o úprave styku, prípadne aj o ďalšom odbornom poradenstve s poukazom na posúdenie aktuálneho stavu a jeho porovnania so stavom predchádzajúcim.

Pokiaľ sa matka domáhala zákazu styku otca s deťmi na časovo neobmedzené obdobie, súd prvého stupňa správne v prevyšujúcej časti návrh zamietol, ako neopodstatnený a to z vyššie uvedených dôvodov, na ktoré odvolací súd poukazuje a opätovne ich už nebude uvádzať.

Čo sa týka vzájomného návrhu otca o zákaz styku matky s deťmi, a o zmenu výchovného prostredia, i v tejto časti rozhodol súd prvého stupňa správne, s tým že súd prvého stupňa riadne odôvodnil z akých dôvodov vzájomný návrh otca mal. detí zamietol, preto v tomto smere odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Čo sa týka námietky matky uvádzanej v odvolaní, že súd nerešpektoval názor detí, túto odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú, pričom v tejto súvislosti opätovne uvádza ako už správne konštatoval i súd prvého stupňa, že s prihliadnutím na čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva je pri rozhodovaní potrebné prihliadať aj na preferencie samotných detí, ktoré získavajú na váhe so zvyšujúcim sa ich vekom. V tejto súvislosti však nemožno obchádzať to, že súd je súčasne povinný vytvoriť predpoklady pre dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi dotknutými záujmami detí a oprávneného rodiča, aby prerušený kontakt mohol byť obnovený (porovnaj Nuutinen proti Fínsku), a to perspektívne. Z čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa pritom nemožno vyvodit', že by názor dieťaťa, o ktorom je v súdnom konaní rozhodované, bol pre všeobecný súd zaväzujúci a že by sa nemohol od neho odchýliť. V opačnom prípade by totiž bolo akékoľvek súdne konanie nadbytočné, lebo by postačovalo, aby sa všetky dotknuté osoby a orgány dozvedeli o názore dieťaťa, a z neho by potom pri svojej rozhodovacej činnosti ďalej vychádzali.

Čo sa týka námietky otca uvádzanej v odvolaní, že toto konanie je nezákonné, nakoľko konanie 10P/44/2009 bolo právoplatne zastavené a až potom si súd vymyslel konanie 7P/60/2014 nezákonne, pričom poukázal, že v októbri 2009 podal návrh o rozšírenie styku otca s maloletými deťmi a toto konanie bolo vedené pod sp. zn. 10P/44/2009, pričom odporkyňa do konania 10P/44/2009 (o rozšírenie styku otca s mal. deťmi) dňa 28.1. 2013 vložila svoj návrh na zákaz styku otca s mal. deťmi, avšak okresný súd sa nevenoval jeho návrhu z roku 2009, ale odporkyňa z roku 2013, odvolací súd túto námietku taktiež nepovažoval za opodstatnenú, nakoľko z obsahu spisu a pripojených spisov vyplýva, že otec detí návrhom zo dňa 14.10.2009 (ako navrhovateľ) v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10P/44/2009, sa domáhal zmeny úpravy styku určenú rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 13P/313/2005-60 zo dňa 5.8.2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 4CoP/73/2005-98

zo dňa 12.1.2006 a matka detí vzájomným návrhom zo dňa 28.1.2013 uplatnila nárok o zákaz styku otca s nimi, pričom písomným podaním zo dňa 9.5.2014 otec detí ako navrhovateľ v konaní 10P/44/2009 písomne oznámil, že návrh o zmenu úpravy styku berie v celom rozsahu späť. Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 10P/44/2009-1163 zo dňa 30.5.2014 konanie o zmenu (rozšírenie) úpravy styku zastavil a uznesením č. k. 10P/44/2009-1185 zo dňa 8.9.2014 vzájomný návrh matky o zákaz styku otca s maloletými deťmi vylúčil na samostatné konanie, pričom veci bola priradená spisová značka č. 7P/60/2014. Teda súd prvého stupňa postupoval správne a zákonne v súlade s ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a teda keďže otec mal. zobral návrh na rozšírenie styku späť a súd konanie zastavil, nebol dôvod zaoberať sa týmto návrhom.

Čo sa týka návrhu otca na doplnenie dokazovania, a to nariadiť znalecké dokazovanie rodičom aj mal. deťom z odboru psychiatrie, odvolací súd tento nepovažoval za opodstatnený, nakoľko súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, riadne zistil skutkový stav veci, a správne rozhodol, preto nie je dôvod na doplnenie dokazovania nariadením znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychiatrie, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že záujmy detí by nemohli byť podporené vykonaným ďalším znaleckým posudkom, ale tieto záujmy by naopak najlepšie naplnilo usporiadanie vzťahov medzi rodičmi, pretože práve rodičia nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj detí, pričom základným zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa (§ 28 ods. 2 Zák. o rodine).

Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvého stupňa v predmetnej veci dostatočne zistil skutkový stav a správne vec právne posúdil, preto odvolací súd nepovažoval námietky otca a matky mal. detí uvádzané v odvolaniach za opodstatnené a rozsudok prvostupňového súdu potvrdil.

Vo zvyšku ako bolo vyššie uvedené v návaznosti na § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.